



№ 8493/16

Кам'янець-Подільський, 14. 04. 2016

«ІСУС — ДОБРИЙ ПАСТИР»

Пастирський лист Кам'янець-Подільського єпископа про роль і значення посади єпископа в дієцезії¹

Вступ

Протягом довгих років войовничого атеїзму, як в Україні, так і в інших країнах колишнього Радянського Союзу, були відсутні єпископи. Єпископи, котрі залишилися у країнах Балтії чи у сусідній Польщі, були далекими для місцевих католиків. Роль ієрархічного духовенства уособлювали в собі самі пресвітери, як настоятелі (парохи), яких була дуже мала кількість. Зазвичай вони були наділені широкими повноваженнями церковної адміністрації.

Після відновлення структур Римо-Католицької Церкви, в установлених ще з часів Середньовіччя дієцезіях, та рукоположення перших єпископів, єпископ разом із його посадою увійшов в повсякденне життя Католицької Церкви в Україні.

Проте для багатьох священиків, особливо тих, що навчалися у підпіллі, було важко погодитись з тим, що ситуація нормалізувалася; що єпископ, якому присягали честь і послух, знаходиться близько; що він має обов'язок візитації парафії та після розважливої оцінки може перенести настоятеля (пароха) на іншу парафію для добра самих парафіян².

¹ У зв'язку з прагненням, щоб приготування цього листа відбулося у колегіальний спосіб, а також щоб його зміст і суть не спричинили небажаної полеміки та дискусій, цей лист вимагав довшого приготування і попереднього ознайомлення з ним викладачів вищих навчальних закладів нашої дієцезії. Врешті, нашим прагненням є, щоб цей лист був прочитаний у коханому храмі Кам'янець-Подільської Дієцезії у неділю Доброго Пастыря.

² Пор. ККП кан. 1752.

Цей спротив деяких священиків, на жаль, знайшов відгук серед парафіян, які невідомо з яких мотивів прийняли звичай насильно змушувати єпископа підпорядкуватися їм щодо призначення, перебування чи усунення священика з парафії.

З цього приводу відчувається необхідність щодо пояснення ролі і значення посади єпископа, згідно документу «Про роль і значення посади єпископа в дієцезії», створеного на основі Документів II-го Ватиканського Собору та Кодексу Канонічного Права.

1. Дієцезіяльний єпископ і його служіння

Основною метою Церкви є спасіння людей, яка через визволення їх з неволі гріха прагне врятувати їх від вічної смерті, щоб вони жили у свободі Божих дітей. Для осягнення цієї мети Церква отримала Боже Слово і Святі Таїнства³.

Посада і служіння єпископа тісно пов'язана з основною метою Церкви: «*Єпископи же, поставлені Святым Духом, є спадкоємцями Апостолів як пастирі душ. Вони послані, щоб разом з Верховним Архіереєм і під його керівництвом продовжити крізь віки діло Христа, вічного Пастиря, бо Христос Апостолам та їхнім наступникам дав заповідь і владу навчати усі народи, освячувати людей і пасти їх⁴.*

Дієцезіяльний єпископ, як Пастир Кам'янець-Подільської дієцезії, є видимим знаком присутності Ісуса Христа у дієцезіяльній спільноті. Його посада є основою єдності місцевої Церкви з Вселенською Церквою.

Єпископу у довіреній йому дієцезії належить звичайна, власна і безпосередня влада, яка необхідна для здійснення його пастирського уряду⁵, і він має обов'язок навчання, освячення і керування⁶.

Єпископ у дієцезії керує євангелізацією, церковним вченням, звершенням і служінням Таїнств; як Пастир, веде віруючих до Бога, прикладом власного життя і через свої постанови; а також керує всією церковною адміністрацією у дієцезії⁷; Йому необхідно протягом п'яти років провести візитацію всієї дієцезії⁸; а у визначений час

³ Пор. LG 48.

⁴ CD 3;

⁵ Пор. ККП кан. 381 §1.

⁶ Пор. ККП кан. 386 – 388.

⁷ Пор. LG 18; 20; 26; CD 2; 6; 11.

⁸ Пор. ККП кан. 396 §1.

він мусить представити Святішому Отцеві звіт під час візиту «*ad limina*» (до апостольських порогів).

Отож, єпископу належить пошана та послух у дусі віри та любові⁹, зовнішнім проявом чого є наша молитва за єпископа і активне прийняття участі у його душпастирських ініціативах; днями особливої молитви за дієцезіяльного єпископа є річниця його свячення та річниця його інtronізації. У ці дні у храмах Кам'янець-Подільської дієцезії на закінчення Святої Меси співається подячний гімн «*Te Deum*» («Тебе Бога прославляємо»). Портрет єпископа, як і портрет Святішого Отця, мусить знаходитись у сакристії та у канцелярії кожного діючого храму.

2. Єпископи-помічники

Єпископи-помічники належать до колегії наступників Апостолів, беруть участь у їхній гідності, а також пастирській відповідальності. Будучи одночасно генеральним або єпископським вікарієм, вони виконують своє служіння у єдності з дієцезіяльним єпископом, якому вони є найближчими співпрацівниками; їхні рішення у вимірі виконавчої влади мають зобов'язуючий характер для священиків та мирян. У разі відсутності єпископа-ординарія, єпископ-помічник, відповідно до установленої першості, приймає відповідальність за дієцезію¹⁰.

3. Пресвітери та їхнє служіння

Не можна уявити єпископського служіння без пресвітерів. У Кам'янець-Подільській дієцезії пресвітери міццю прийнятих свяченъ, перебуваючи в єдності зі своїм єпископом, утворюють з ним єдиний пресвітерат для служіння Божому народу¹¹.

Пресвітери повинні визнавати єпископа своїм отцем і з пошаною його слухатись¹², знати і застосовувати у житті те, що наказує *Кодекс Канонічного Права*¹³ на тему прав і обов'язків духовних осіб. У своїх парафіях вони представляють Кам'янець-Подільського єпископа, з яким творять єдність і під його владою

⁹ Пор. *ККП* кан. 273.

¹⁰ Пор. *CD* 26.

¹¹ Пор. *LG* 28.

¹² Пор. *LG* 28.

¹³ Пор. *ККП* кан. 273-289.

здійснюють своє служіння, беручи частково на себе його обов'язки і душпастирські турботи¹⁴.

Священики здійснюють своє служіння в парафії: «Парафія — це визначена спільнота вірних, утворена на постійній основі у місцевій Церкві, у якій настоятель (парох), як її власний пастир, виконує пастирську опіку під проводом єпископа¹⁵».

Парафія, що функціонує як спільнота, реалізується як Церква – Тіло Христа: через проповідування, звершення Літургії, свідчення братньої любові і навчання віри (християнська ініціація); через функції адміністративного характеру, а також через продовження традицій, поширення християнської культури, нову євангелізацію, катехизацію дорослих, створення катехумenalьних середовищ, співпрацю з рухами, товариствами і церковними спільнотами. І в цих вимірах реалізується єдність служіння священика з єпископом.

Парафія є спільнотою охрещених, пов'язаних єдністю віри, Таїнств і підпорядкуванням тій самій церковній ієрархії¹⁶; вона з'являється і розвивається у локальній Церкві, як її клітина. Дієцезія є фундаментом, на якому розвивається душпастирська активність парафії, тому парафія повинна бути відкрита на всі дієцезіяльні ініціативи, а через дієцезію — на всю Вселенську Церкву.

4. Призначення, переведення і звільнення настоятелів (парохів)

Поряд із пастирським служінням дієцезіяльного єпископа є адміністративне служіння, яке проявляється через призначення, переведення і звільнення настояителів (парохів).

Найчастіша практика в кожній парафії – це переведення настоятеля на іншу парафію. З огляду на добро душ, необхідність або користь для Церкви, настоятель зі своєї парафії, якою плідно керував, може бути переведений на іншу парафію або на іншу посаду¹⁷. Таким чином він зможе послужити для духовного збагачення іншої парафії чи докладеться своїм служінням по діла євангелізації на новому уряді, дорученному йому єпископом з огляду на його здібності. Оскільки кожний священик обіцяє своєму єпископу честь і послух, прийняття ним нового уряду стане свідченням того, що він проповідує Ісуса Христа, а не зосереджує свою проповідь на собі самому.

¹⁴ Пор. LG 28.

¹⁵ Пор. ККП кан. 515 §1.

¹⁶ Пор. ККП кан. 204-205.

¹⁷ Пор. ККП кан. 1748 – 1752.

Також, в окремих чи надзвичайних випадках трапляється так, що єпископ має право усунути настоятеля парафії із займаної ним посади для забезпечення блага цієї парафії¹⁸, а саме, коли священик з моральної чи фізичної причини неспроможний керувати парафією¹⁹. Таке ставлення єпископа по відношенню до священика не є покаранням або приниженнем, лише запобіганням у реалізації найвищої мети, яким є спасіння душ.

5. Священики-пенсіонери та резиденти

Священик, якому виповнилося 75 років, згідно поваги з боку єпископа, пресвітерів, і усіх парафіян, може бути переведений єпископом на пенсію.

У Кам'янець-Подільській дієцезії єпископ зобов'язується забезпечити належні умови, помешкання й утримання для священиків-пенсіонерів, відповідно до індивідуальної згоди між ним і кожним окремим священиком-пенсіонером.

Якщо священик-пенсіонер хоче залишитися у парафії, де був настоятелем (парохом), то на це мусить отримати згоду від єпископа та нового настоятеля, і після того, як підпише складену з ними умову про своє перебування в парафії, він може там залишитись, але лише на визначений у цій умові термін. Проте він мусить звільнити місце, передбачене для нового настоятеля (пароха) і переселитися до іншого помешкання, щоб його присутність не була перешкодою для парафіяльного життя.

Такі ж умови стосуються священиків, які ще не вийшли на пенсію, але з огляду на хворобу чи виконання інших функцій, не можуть займати ніякої посади у парафії.

Закінчення

Звертаємося до Вас, наші дорогі священики — співпрацівники на Божій ниві. Нехай проявом нашої спільної турботи про паству, повірену нам Богом, буде образ Єрусалимської спільноти, де «*Всі пильно й однодушино перебували на молитві разом з жінками і Марією, матір'ю Ісуса, та з його братами*» (Ді 1,14). Такою поведінкою з нашого боку нехай стане наша диспозиційність у пресвітерському служінні: спільна молитва священиків, які працюють в одній парафії, перебування у сповіdal'niци і щонайменше за півгодини перед початком Служби, не обмежуватися лише до

¹⁸ Пор. ККП кан. 1740.

¹⁹ Пор. ККП кан. 1741 - 1747.

відправлення Святої Меси, проводити після кожної Святої Меси Євхаристійний молебень з вінцем (коронкою), літанією до Божого Милосердя та молитвою за Батьківщину.

Звертаємося також до усіх віруючих нашої Кам'янець-Подільської дієцезії. Просимо прийняти і цінувати наше служіння та посаду єпископа, а також служіння тих священиків, яких до вас посилає Господь Бог через єпископа-ординарія. Для нас важливо, щоб в усіх парафіях нашої дієцезії, священики та віруючі в єдності з єпископом наслідували Христа і будували Його містичне Тіло.

Натомість, у зв'язку з надзвичайним Ювілеєм Милосердя та з приводу важкої ситуації у нашій країні, заохочуємо всіх вас використати якомога більше духовних дарів, якими є участь у Святій Службі, молебнях, зокрема Хресної Дороги, відвідини визначених храмів нашої дієцезії, у яких були відчинені Святі Двері, щоб, перетворюючи наші серця, ми намагалися разом змінити наше суспільство.

На це всім вам щиро благословляємо,



✠ Леон Дубравський
Правлячий Єпископ
Кам'янець-Подільської Дієцезії

+ Іван Немець

✠ Ян Немець
Єпископ-Помічник
Вікарій Генеральний

✠ Радослав Змітрович
Єпископ-Помічник
Вікарій Генеральний